

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoł mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwość da.

Njech ty spěwał
Swěrnje džěłał
Wšědne dny;
Džěń pak swjatosok,
Dušl daty,
Wotpočń ty.

Z njebyjes mana
Njech ći khmana
Žiwność je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

• Sserbske njedželske lópjeno. •

Budyšin

26. februara 1928

Bauzen

Čiŝtoč a nakład Ssmolerjez knižiczišćezěnje a knižarnje sap. družst. i wobm. ruł. w Budyšinje.
Wulhadža lóžbu kóbotu a plačži bértlětnje 78 kóthych pjenježłom.

Bofutny džěń.

2. Kor. 5, 20: Dajće žo i Bohom sřednacž.

W martrownym čaŝu, w kotrymž na čerćenje a wurječće našeho Sbožnika spominamy, w kotrymž je žo najwjetšće přědowanje nje se słowami, ale se skutkom stało, stejipotutny džěń. Hdnž tež duch, kiž je nětk wjele wutrobow napjelnił, tajki šhromadny šwjedžen počezži, dha wšach swony pšches kraj wołaja tnych, kiž chzedža hišće kědžbowacž, namołwja, so bnyhu pšchi žebi wopominali, šhto žo k jich měrej hódži, so dnyrbimž žebi samokwjenja wědomi bnyčž, kotrež ma jedyn sa drugeho, a so dnyrbi wohidne praščenje Raina wotmjelknyčž: „Ssyn dha ja šwojeho bratra štražnił?“ Potutny džěń do luda nuts woła: „Dajće žo i Bohom sřednacž!“

Wo sřednanju žmy w pošlednich čaŝach hušto doščž klyšcheli, ale hódže žo wo jednanju rěčži? Přědku stejipotutny džěń nam słowo wo sozjalnym sřednanju; lěpje hacž žnano Luther pšched šhtyri šta lětami, je ewangelška žyrkej pšches šwoje wuštopowanja sozjalne rosdžěle wujednacž špytała, džěłodawarijom a džěłacžerjom na jich pšchikšluchnoščje napominajo a i tym wšchitklich na to dopominajo, so žu wšchitžy pšchi dopjelnenju šwojeho nadawka wjele škomdžili. W tej myšli dnyrbimž tež džěńka wo wujednanju ludow rěčžecž. Wšchetož mēnjenje, so ma jenož jedyn lud winu na wšchēm hubjenštwje, sřednanju napšchecžiwu stejiti. Sřednanje je potom jenož móžno, hdnž wobej stronje šwoju winu špóšnajetej. Hušto doščž dnyrbimž čłowjekej pšchirěčžowacž, žo šažo wujednacž. Tež tu njeby sřednanje móžno było, chžyli my winu jenož pola jeneho džěla pntacž. A hdnž šhubjeneho žyna abo šhubjenu džowku se štaršchi-

maž wujednamž, njedhamž šapomnicž, štaršchich wožebje na to dopomnicž, so štaj we wocžehnjenju žnano tež to abo tamne wopaf čžinikoj.

Na to wšchitko špominamy, hdnž wo sřednanju klyšchimy abo rěčžimž. Ale to njeje hišće wšcho! Hdnž čłowjeka i druhim sřednamž, jeho tež samokwimž, a potom derje wo nim rěčžimž a wšchitko k lěpšchemu wobrocžamž. Hacž móžemy w tej myšli tež wo sřednanju mjes Bohom a čłowjekami rěčžecž? Ně, hacžrunjež je žo hušto tak stało!

Sastožništwo mēšchnika bēšche dolhi čaŝ tak, so mēšchnik w tej myšli hrēšchnika pola Boha samokwjesche a šastupowasche. Haj Ješukowa proštwu na kšchžu sa tnych, kiž njewjedžachu, šhto čžinjachu, móžesche słowo sřednanja bnyčž, sřednanja čłowjekow i Bohom, a mēšchništwo katolškeje žyrkwe je šlužba sřednanja. Mēšchnik čłowjeka pšched wēčžnym žudnikom šastupuje a samokwja. Ale džěńka je tomu runje nawopaf.

Wjele čłowjekow je žo wot Boha džěliko. So bnychmy jich i Bohom sřednali, kšhodžimž hušto wopacžne pucžje, te, so Boha pšched čłowjekami samokwjamž; šhtož žu mudri ludžo čžinili, špytujo Boha w jeho čžinjenju praweho ščžiniczž, čžini jich wjele, so bnyhu njepšchecželštwo pšchecžiwu Bohu wotštronili a čłowjekow i Bohom sřednali. Woni Bože čžinjenje wukladuja a samokwjeja. Ale to wšchitko njeje, šhtož japošhtol mēni, hdnž praji: Dajće žo i Bohom sřednacž. Čžahy žu žo we wjele wēžach pšchemēniše. Kač jara pak tež šabludženje čžahy wobškoržujemy, wērno je, so žu čłowjekajo pšchi tym słowo Sbožnika šapomnili: Wjele mnje njemóžecžje nicžo čžiniczž!

Boža pomož je cłowjekam witana, a hdyž ju trjebamy, tež wo nju prošymy. Ale šonjenje, so Bóh pšchezo njepomha, a so wón tak njepomha, kaž šebi to myšlachmy, to je cłowjekow bjesbóžnyh ščiniło. Něk praja: Pomhaj šebi šam, potom Bóh tebi pomha! Boha wjazy njetrjebaja a njewerja wjazy do Božeje džiwnjeje pomozy. Hdyž tež něk šo šašo wo nowej nabožnej žolmje rěči, je to jenož pónacze, so tola hišće nadšemske mozy šu. Ale dale njehadža hič, štworizčela nješnaja!

S toho špónajemy, so dženka prawa wěra do Boha pobrahuje a pónacze hrěchow. Cłowjekoj dymbja najpriedy Boha šašo šacžucž jako móž, kotraž je špocžatk a šónž wšeho, šštož šo štawa. Nješnajemy jenož nadšemske mozy, ale štworizčela toho wšeho špónajemy, a pšchi tym jeho špónajemy jako šwjateho a toho, kiž mēr dawa. S tutym Bohom šo žadny cłowjek pšchirunacž njemóže, wón šteji wšeho cłowjškeho šudženja. Jeho pšched cłowjekami šamotwjecž, jeho cžinjenje porješecž, njerěka cłowjekow š Bohom šjednacž. Ale š Bohom pšchesjene byčž, to dymbi nam to najwjetshe a najlěpše byčž. Niz tohodla, šo by Bóh potom nam šlužik, ale šo byčmy š nim t o w a š t w o mēli, kotrež dawa nam mēr, šo móžemy prajicž: „Hdyž ja jeno tebe mam, dha ničžo njerodžu wo njebeška a wo šemju!“ Jako cłowjekoj, kiž štuštuja, kiž chzedža w šwěcže na šwojim mēštnje byčž a čašej tak derje hacž móžno šlužicž, dymbi šebi wědomi byčž, šo je Bóh š nami. Tajke žedjenje po towarštwje š Bohom dymbi pošutny džen šbudžicž.

A to druge, šštož našemu čašej pobrahuje, je, šo nješku cłowjekoj šebi šwojeho hrěcha wědomi. Wšitžy pšchidawaja, šo je wjele hrěcha w šwěcže, ale ššto šo jako hrěšnik šacžuwa? Hacž nješku něk, hdyž šu někotre žakošne hrěchi w našim ludu wošebje roške, tež šarišejšy pšchiběrali? Šiž wjele njewopomina, šo naš čaš móže tež najlěpšeho še šwojimi bazillemi pšchekajecž a šo je šoždy š tym mjenje abo bóle natyšnjeny. Šnutšownu rostorhanošč dženšnišeho cłowjeka dymbi špónacž. Tež najlěpšemu dženka hušto došč wěšošč pobrahuje, šo ma we šebi šubło wěčnošče. A njemóžošč, š tajke njewěšošče šam šo wumóz, je dženka jašnišcha hacž hdy. Pšchede wšchem wědjenje a wědženštwu dušhi mēr a pošoj njedadža; runje tu šo šjewi, tak njewobštajne wšitko je. Dypš šwonka naš trjebamy! Trjebamy někoho, kotryž naš šbēhnje š šebi horje, dofelž šami šmy pšchekšabi. Cłowjekoj na šch dnjow šnutšowneje mozy nimaju, š Bohu šo pošbēhnycž, š nim pšchesjene byčž. Hacž byčmy ras we šwojich lěpšich čašach to šamóhli? My to š žyřkwju přejemy, — ale něk je to wšcho jene. D ž e n k a njemóžemy šami wot šo w towarštwje š Bohom mēr namašacž. Wšch našhe šnutšowne myšle nam towarštw š Bohom šadžewaja. To dymbi špónacž.

Hacž cłowjekoj wot dženka šacžuwa, šo šu š Bohom šo rospšchecželili, hdyž šu wot njeho wottorhnjeni a dželeni? Rudžo šašo šošumicž šapocžinaju, hdyž wina ša wšchu žadławošč leži: w našim žiwjenju jednota š Bohom pobrahuje. Šštož iž wjele jako potajne brēmjenja je šobu nošcha, dymbi š wušnacžom byčž: Šwižowanie š Bohom je pšchetorhnjene. Někotrny wot noweje nutrošče a pobožnošče, wot natury nowonarodjenje šwojeho žiwjenja wocžafuje. Či šu na najlěpšim pucžu, šebje a drugih wo Božu šhutnošč šjebacž. Šjednanje š Bohom, haj, ale nihdy na šwěcže ša to, šo njewěrošč mjes Bohom a mjes nami wštanje! Napominanje njerěka: Šjednajcže šo š Bohom, ale: d a j c ž e šo š Bohom šjednacž!

Wšchetož šjednanje je šo štašo, njeje ničžo, na čož dymbi hišće čašacž. Bóh je w Šhryštu šu wodaš.

Džiwnje pošelštw ša wšch, kiž šo šwěru modla. Bóh našu winu widži, ničžo njeje jemu potajene! Tohodla paš chze wón š nami towarštw mēčž. Wěšo tajke pošelštw ma něšto na šebi, šštož njemóžemy najpriedy šošumicž: Šswjaty Bóh a hrěšny cłowjek dymbi hromadže šlušecž. Bóh chze na naš hladacž jako na tajki, kiž šu jeho towarštw doštojni, hōdni. Škoro wēricž njeje, šštož tu šlyšimy. To je Boža wulka hnada!

Šlejčže, Bóh ša tym nježada, šo by cłowjek priedy šo dobry ščiniš. To njemohš cłowjek š žyša dopjelnicž. Na nim pšchezo něšto šemškeho wštanje! Šešuž tež hrěšnikow horje šjerje a je š nimi, hrěšnikow tu rěka, niz priedawšich hrěšnikow, kiž šu něk bjes hrěcha.

Dajcže šo š Bohom šjednacž, to rěka: Dajcže šo wuwolacž a wērcže na to, šo dymbi tež wy š Bohom živi byčž. Wot šjednanja wěšo, kaž hewaš we wšchdnym žiwjenju prajimy, wjele wšche njewoštanje. Našhe šjednanje w tym wobšteji, šo š dowěru ša šwoje žiwjenje šašo ša šekšo mamy to šlowo: S Bohom!

Šižajcže šašo na šwoje žiwjenje: S Bohom! tajka bēšhe Boža wola wot špocžatka šem. Šešuž šam je wšitkim wšdomne šjewjenje tajkeje bōšškeje wole. Šo šu Šešuža morili, to bēšhe špytanje cłowjekow, Božu wolu wotpošacž. Ale runje to je towarštw š Bohom pošynišo. Šōdla cłowškeho hrěcha tu wulka Boža lubošč šo šjewi a pošasa, tak šhutne jemu š tym bēšhe, hrěšnikow horje wšacž, šo njebyčmy bjes Boha byli. To šmy šapomnili. Šola Šešuža móžemy wušnycž, šštož nješmy hišće šošumili: Šjednanje š Bohom, my š Bohom! Šemja njebudže š paradšom, ale budže š lěpšim mjes cłowjekami, hdyž šmy š Bohom šo šjednali, hdyž šmy šašo š Bohom živi. Šamjen.

O wopomšmy š čašom, hdyž wjedže naš hrěch!

Šlōž: Wy džecžatka pošcže něk š Bethlehemeš.

O lubošč ty Boža! Šswēt nješnaje čže;

Rud bjesbóžny šlubje do šahuby dže! —

Bjes Boha byčž w šwěcže, — je žakošna nōž, —

Šchindž, wutrobny wobnoš, ty njebeška móž!

Šswēt w lōštach, šlych žadoščach wješele ma,

Pšches šatana lēknošč šo šašlepčž da.

Šrěch pšchinjeke hašbu, — joh' ščēhwki šu ške, —

Rōšcht porodži hrěchi, — mšda, škšostanje dže.

Šswēt šandže je šwojimi žadoščemi;

Rōšcht, wješele šwēta je podobne čžmi, —

Wšch šmēchi a žorty šo šdadža byčž mēd,

Wšcho hraškanje š hrěchom je škšōdne kaž jēd.

O wopomšmy š čašom, hdyž wjedže naš hrěch! —

Šštož padnje do hašby, š tym šwēt ma šwōj šmēch.

Šlaj, šatana nadbēhi wšitke šu ške! —

Še šwētom šo šchčēšacž, kaž štrašchne to je! —

Hdyž wozucži škōncžnje to šwēdomnje ške,

Toh' hrěšnika wulkeho wobškoržuje,

Joh' tyšchi a šama a pšchecžeha tu,

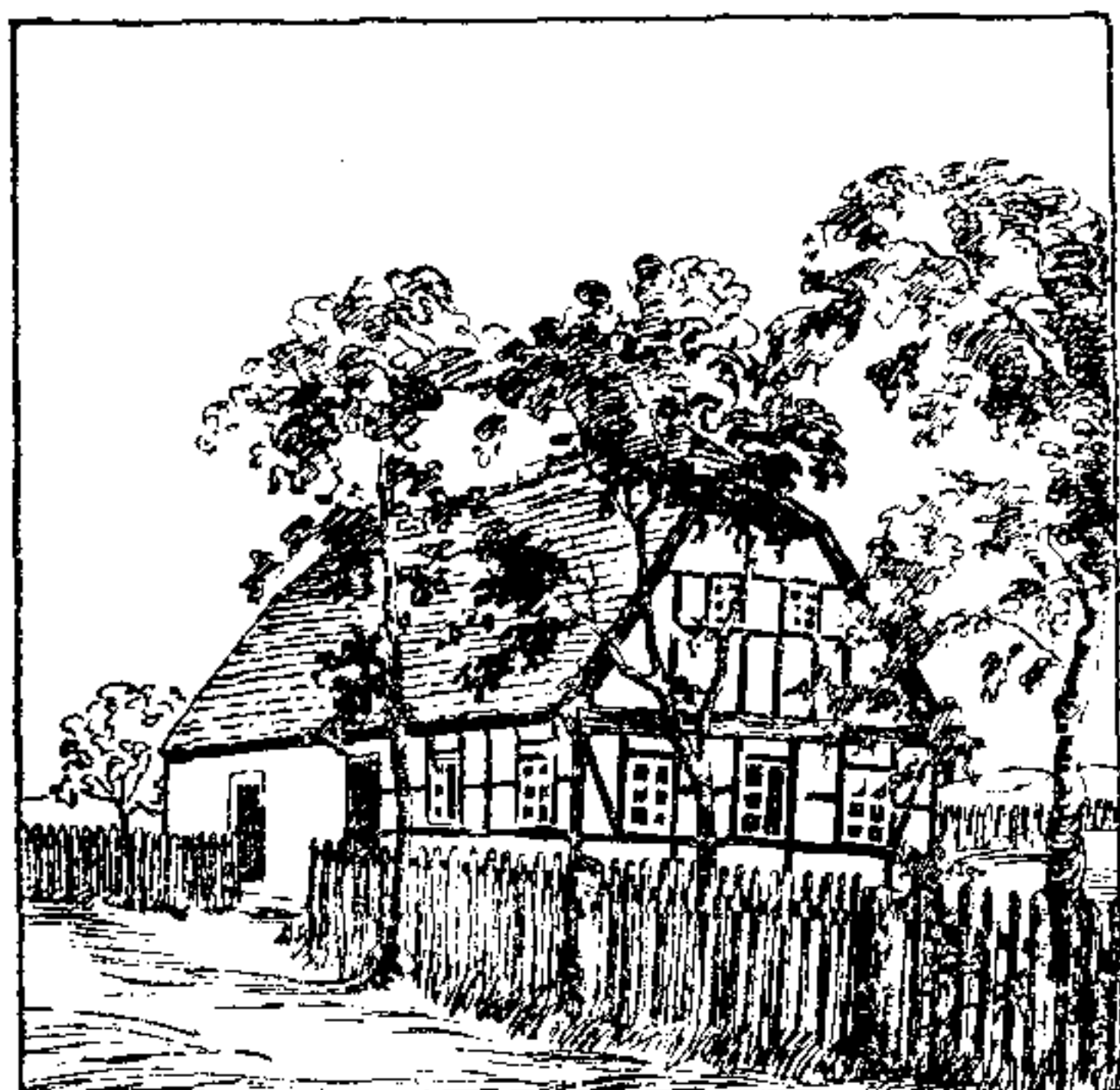
Wōn hnadu chze pyšacž, paš njenamka ju! —

Schtóz pokutu skomdži, hdnž hnadny je czaß,
 Eso miny jom' jecho we hwěcže tu ras,
 Tu steji hamlutki — hmjercz bliže k njom' dze. —
 Rak srudnje i nim steji! — Esam sjebał ǰo je! —

Czaß hnadny dze ke kónzei, — o wopomínny to! —
 Hdnž durje tej' hnadny skym samkneja ǰo! —

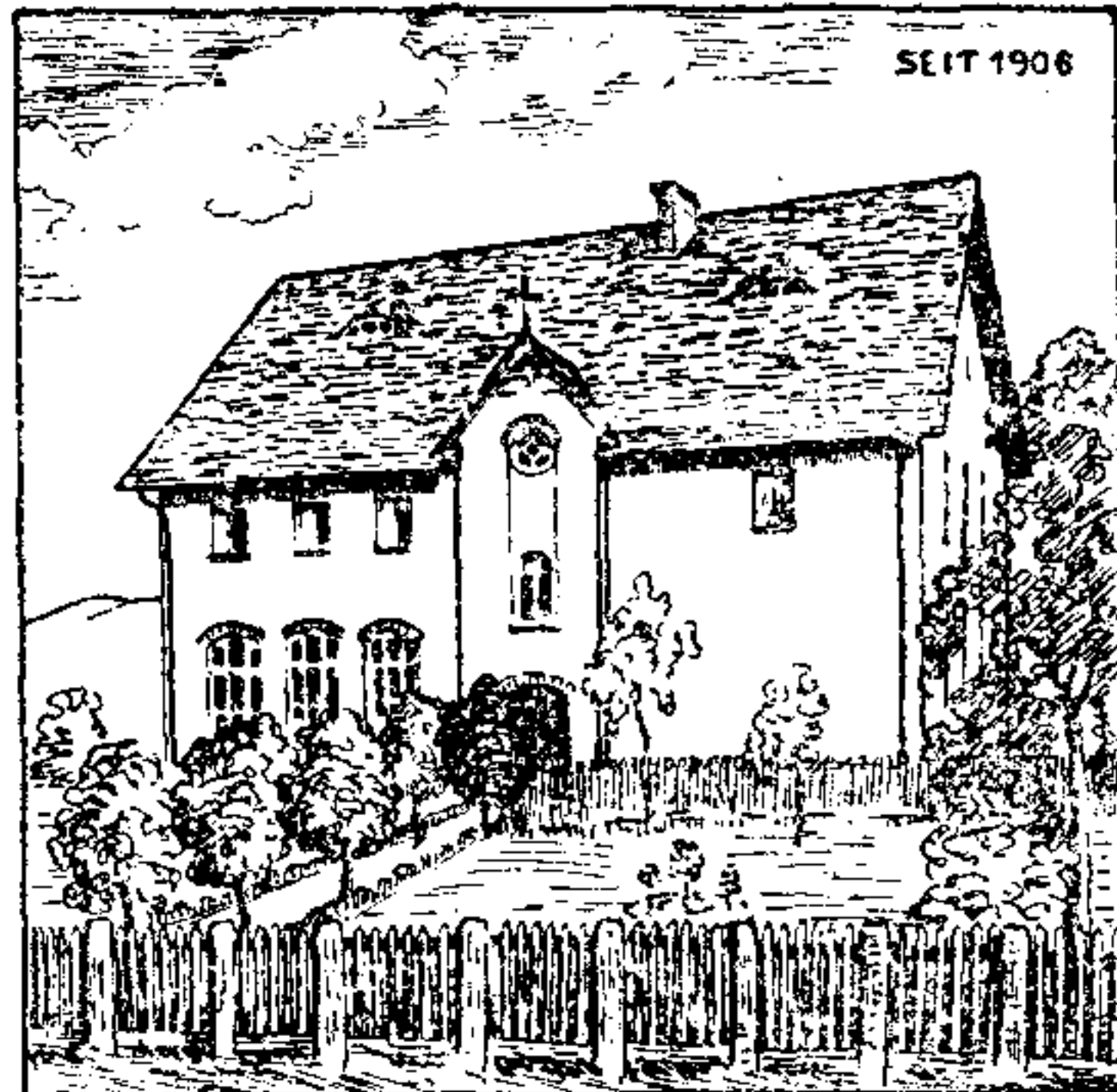
We ǰlowje tak kraßnym Bóh woła naß saß'.
 Eso nješomdžny! khwatajmy! wulki je czaß!

O pójmy nětk ke Anjezej, wón dari nam to,
 Schtóz trjebamy czaßnje, tam wěcžnje my wšcho.
 O dzeržmy ǰo Jecho, wón Šbóžnik je našch.
 W nim, wěrjaza dušcha, wšcho bohatstwo mašch! 3 28

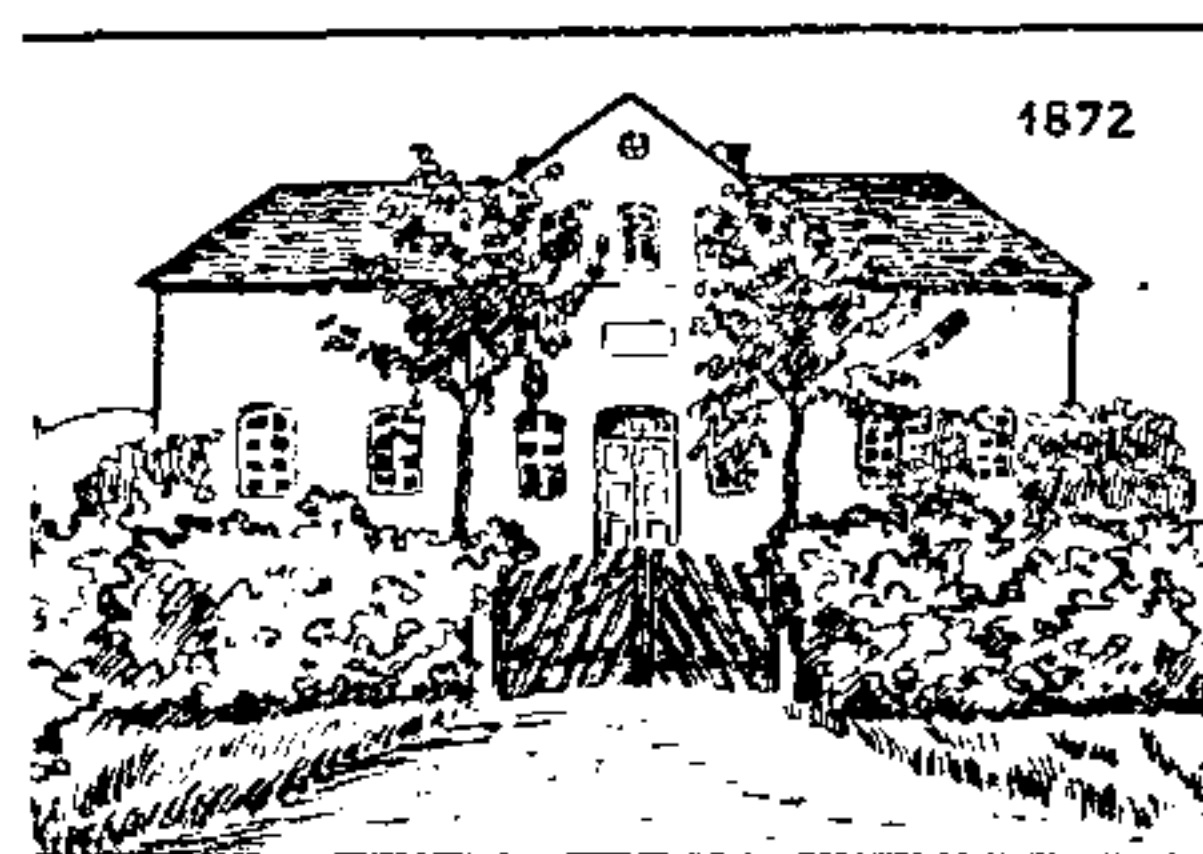

100 lět luth. schula w Wufran- cžizach.

Šačoz. 24. nov. 1827.

◆ PAS MOJE JEHNJATA ◆ 1827 - 1927. ◆ WEIDE MEINE LAMMER ◆

W cžizle 50 a 51 šańdženeho lěta běchmy tutón wobras a něšto se šawisnow štarolutherskeje wošady, wošebje pa štarolutherskeje schule we Wufrancžizach našim lubym cžitarjam pošćicžili; woni ǰu to, kaß wěmy, i wošebitym šajimom cžitali. A tuta šawisna je tež něšto šajimawe ša našch czaß, kotryž tak lohko ǰo šańdže wotrjeß wěrje a nabožinje. Tu we šcžehowazym pokraccjujemy, podawajo dalšcheho se ǰwjedženšeho špiša, kotryž bu ša 100lětny škulski jubilej wudaty a nam pschecželnje pschipošłany i klišejom hornjeho wobrasa, kotryž jenož lubny štarolutherski cžitarjow našcheho šopjeńka njesajimuje, ale drje wšchitki. Tohodla jón tež tu pschi špocžatku hišcže ras wošjewjamy. Mnyšlachmy wšchak ǰebi, šo přjedy hacž šašo tutón wobras pschinješem, i pokraccjowanjom se šawisnow Wufrancžicžanskeje wošady, jena i tnych druhich našchich wošadow nam ǰwoje wobrasny a ǰwoju šawisnu poda, — kaß běšche to tež šřeczane —, ale to ǰo hacž do-
 tal nješta, hacžrunje ǰu tajke nastawki te, kotrež cžitarjow niz jenož teje jeneje wošady, ale wšchitki šajimuja a šwješkeluja. Tuž ǰo nadžijamy, šo ǰo nam bórny tajke něšto ša wošjewjenje pschepoda.

Našch wobras, kotryž je tak pěńje pschiprawjenny, nam ǰam hižo žyłu šawisnu lutherskeje schule powěda. Šorjekach na lěwizny widžimy přěnyu schulu, kotraž bu w lěcže 1828 natwarjena, mjes tym šo bě młodny wučer Šandrij Ducžman i Račojd hižo 24. nov. 1827 šapocžak roswučowacz a to natkwilnje w štatoku bura Büttnera; tohodla maja tež džen 24. novembra 1827 ša šačoženiški džen.

Wobras špodny tuteje přěnjeje schule pokasuje nam Boži dom, kotryž ǰu ǰebi luthersky i šararjom Šillanom 1846 natwarili a tu tak mjenowanu druhu schulu. W ǰamžnym lěcže běšche dnyrbjak wučer Ducžman přěnyu schulu wopuschćicž, do-
 kelž bě i unioy wustupił; a tež džeczi tnych, kotřiž dale štarej lutherskej wěrje ǰwěni woštachu, njewopntowachu wjazny přěnyu schulu; tam šacžeže po něšto czaßu nowy wučer, šo by džeczi tnych roswučowak, kotřiž běchu w uniji. Wučer Ducž-

man džeržesche schulu ša džeczi tnych, kiž lutherskej žyrkwi ǰwěni woštachu, we wotnajatym rumje. Šacžrunje běchu luthersky runje hakle hoberke džeko žyrkwineho twara došonjeli, šmužichu ǰo tola na nowy nadawt, twaricž nowu schulu. Do tuteje dnyrbjesche ǰo i došom tež bydlenje ša šararja pschiprawicž; šarar Šilian bydlesche, došelž we Wufrancžizach ruma njebešche, w Dubach. W lěcže 1852 bu tuta druha schula, w kotrežž bě i došom šara, dotwarjena. Wulka, jara wulka woporniwošč ǰo tu jewi: ša 6 lět natwaricž Boži dom a schulu i šaru. Dnyrbimy tola wopomnicž, šo je šemja wošoko Wufrancžiza Dubow tola bóle khduschka a bóle khduschžny běchu tam tež wobnydlerjo. Tuto džeko došonjecž bě jenož móžno i tym, šo ǰo wjele džeka došonja darmo. Cžim wjetšcha bě pak tež nětko radošč wošady. Mějachu džě nowu žyrkej a nowu schulu i šaru a to wšcho nětko ǰami ša ǰo. A škulške žiwjenje ǰo i tym polěpschi a rošwi. Šaj, licžba šchulerjow tak pschiběrašche, šo běchu rumnoščže bórny njedošahaze.

Tohodla natwarichu 1879 šašo nowu schulu; to je šecža. Na wobrasu widžiliž ju na prawizny dešach. Štara druha schula wošta ša šaru.

Ale na wobrasu namatašch wnyšche tutoho šecžeho hišcže šchtwórny škulski dom. Do tutoho pscheknydli ǰo schula 1906. Licžba šchulerjow bě hacž na 200 pschishčla. Džiwajo na tajke rošwicže bě wnyšnošč 1868 luthersku schulu ša šawnu schulu — öffentliche Schule — šcžinika a 1872 druge wučerške městno šačožila.

To wšcho je wošebje tež dobre wopižmo ša tak pschecžehaneho wučerja Ducžmana. Wot lěta 1875 šcželechu tež šašo ewangelske domy ǰwoje džeczi do jecho schule. 1877 bě jemu špocžene, štowny a cžily ǰwjecžicž 50lětny jubilej škulšeho škutkowanja. Po tym je hišcže hacž k 1. mērzej 1885 ǰwoje šaštojuštwo mohł šašawacz, tola šcžehwki wnyškich lět ǰo hižo pokasowachu. Š 1. oktobrom 1885 džěšche na wumjeńt a 7. januara 1892 wotwoła Bóh tón Anjes ǰwojeho ǰwěneho wotrocžka. Bě 84. lěto ǰwojeho žiwjenja nastupił. Šacž

do lěta 1901 ſu wšch Wufrancžanſke džeczi jeho ſchulu ſhromadnje wopytowale.

To wšcho ſu wšchem tym, kotřiž ſu do tutnych ſchulſkich domow we Wufrancžizach khodzili, njeſapomnjeſki ſa czaſ žiwjenja.

Se žiwjenja, ſkutkowanja a wojowanja Duczman a kaž lutherſkich podawa naſpomnjeny czaſopiſ hiſheće dalſchich drobnostkow we woſebitym naſtawku, kotryž je Duczmanej wěnowany. Seſnajemy ſo tež ſe ſchemzom Urbanom-Wufrancžanſkim, kotryž bu ſ naſtorkom, ſo ſo tež we Wufrancžizach ſpjecžowanie pſhecziwo prulkeji uniiji ſapocža, pſhecziwo kotrejž ſo druhdže w kraju hižo wojowaſhe. Hacz do cziſchich wjeſkow hornjołužiſkeje hole njebe ſo hiſheće pſchedobno, dokelež tu tež tón rosdžel mjes lutherſkeji zyrkwju a unirowanej zyrkwju njebe taſ wuſtupiſ, a to ſobu tohodla niž, dokelež Duczman ſa tnych, kotřiž njebychu do Radſchowa do Božich ſlužbow ſchli, domach po ſtaſym ſwucženym waſchnju nutroſeć džeržeſhe. Jaſo paſ Urban ſe ſwojich pučžowanjom, kotrejž pſches Mužakowſku holu hacž do Steho Komorowa cžinjeſhe, ſo by tožu a druge kupowaſ, poweſeće a naſhonjenja drugeho raſa ſobu domoj pſchinjeſe, bu to tež we Wufrancžizach hinaſ. —

Prulſki kral Bjedrich Wylem III. beſhe to byſ, kotryž be ſ lětom 1817 ſpytaſ ſawjeſeć tu taſ mjenowanu uniiju, t. r. ſjednocženje reformerowaneje zyrkwje Zwinglia a Calvina a ewangelſkeje zyrkwje Luthera. Pſhecziwo tomu bechu ſo lutherſkij kſheſečžienjo wobarali, kotřiž nochžychu ničo lutherſke ſaměnič a ſměſheć ſ wucžbu a ſ waſchnjom reformerowaneje zyrkwje. Woſebje bu Wroſław ſriedžiſhećo tutoho lutherſkeho hibanja. Tam be wono dweju njebojaſliweju wjednſkow namaſalo: profeſorow Huſchu a Scheibelu. Stat ſaſkroć ſ poliziju a jaſtwom; w jaſtwach ſedžachu duchowni kaž woſadni a ſo modlach ſa ſwoju lutherſku zyrkeji; jaſo druſy buch ſ pienježnym kſhoſtanjom kſhoſtani. To bu haſle ſ lětom 1841 hinaſ. Kral Bjedrich Wylem IV. ſpožczi, lědma knjeſtwo naſtupiwiſchi, lutherſkim ſwobodu wěry. 1843 bu jim tuta ſ woſebitej wuſtawu wobkrucžena. So paſ ſo njeje pſhezo jenat na to džiwaſo, ſa to ſu Wufrancžizy ſ wucžerjom Duczmanom dopoſas; ſwoje ſrudne naſhonjenja cžinjaču tuczi tola po tutym lěće 1843.

Schemz Urban be ſ Duczmanom ſpſhecželeny a Duczman be přeni, kotryž wot Urbana dalſheho wo tym ſhoni, taſ be w domje Kürſchnera w Słym Komorowje namaſaſ ſtaru cžiſtu wěru, njeſměſchanu ſ tym, ſchtož be uniona ſobu pſchijnjeſla. Duczmanej da Urban tež tu taſ mjenowanu „módrú knižku“, kotraž wobeju dale roſwuczi wo zylej naležnoſczi uniije a lutherſkeho wojowanja pſhecziwo njeje. S tutym naſhonjenjom a ſ wobkhadom ſ Duczmanom bu Urban ſam zyle pſcheměnjeny a hinaſſchi. Něſchto drobnſheho wo tym ſhonič, njeje jenož ſajimawe ſa naſ, ně, je woſebje wažne ſa naſ w naſchim cžaſu.

(Wofracžowanie.)

Zyrkeji a ſtat.

Němſki hejm budže jaſo woleny. Woſebje ſchulſki ſakoſ — ale niž jeno tutón! — be ſ naſtorkom, ſo ſam ſwojim dželam mjeſu ſtaji. So hnydom dželo njeſkoži, tomu je preſident ſ Hindenburg ſadžewaſ, ſapóſlanzow dopomniwiſchi na wulžy wažne nadawki, kotrejž maja dopjelnič. A ſ wólbami do hejma pſchiſdu drje w mnoho krajach tež wólbny do krajnych hejmow. To ſu to roſkudne cžaſy pſched nami. Schtož

ma ſwoji lud lubo a ſwoju zyrkeji, ſměje tež w nim tón nadawſ, wšcho cžinič, ſo by pomhaſ pſchihotowacž naſchemu ludej pučž k tomu ſbožu, kotrejž je wěrne a prawe a wobſbožaze, dokelež na ſaſožku wěry do Boha ſaſoženy. Tuteho nadawka ſo tež nimamy wſdacž a byrnež mēnili, ſo je nadžija na tajke polēpſchenje maſa abo ſo tu do zyla žaneje tajkeje nadžije njeje.

Wſchelake ſ bliſta a ſ dalofa.

— W Retlizach wohladachmy 18. februaſa wulki film ewangelſkeje muſſteje młodžiny: „Um Freiheit und Freude“. Schtož ma ſkladnoſeć, jón wohladacž, njech ju wužije. Bjedže naſ nuts do žiwjenja towaſtrow ewangelſkeje młodžiny a do jich ſkutkowanja ſa młodžinu. So je tajke dželo a ſkutkowanie wulžy jara nuſne, praji nam tež ſrudny prozež, wo kotrymž nowiny nětkole piſchu, wotkrwajo ſ tym dalofa roſſchěrjenu ſrudobu, kſhudobu, tórnoſeć młodžiny a ſtarſchich a tnych, kotrymž je doměrjena.

S woſadom. Čžitaſch a ſkſchich, ſo ſu ſo tu a tam do Božich domow nowe tepjenja ſatwarile abo ſo ſo tajke pſchihotuja. Tuta ſhyna, kotraž ſo ſ tajkeji kſutoſeću nam nawali, a kotraž pſhezo nowe poſpny cžini, ſwoje knjeſtwo ſnowa ſkrucžicž, je jich wjele woſadom, kotrejž w Božich domach hiſheće žaneho tepjenja njemějadu, abo nimaja, pochnuſa, ſo wo tajke ſtaracž. Tajke tepjenja ſu wſchelake, taſ kſachle, kaž w Khwacžizach, Maleſchezach, taſ tepjenje je cžoplej wodu, kaž w Klufſchu, Minakale, abo ſ paru, kaž we Hodžiju, Butezach a jich najwjažy Božich domach, abo je cžoplym powětrom kaž we Wóſlinku, Roſacžizach, abo tež je plynom a elektrizitetu. Tepjenje ſ plynom w naſchich woſadach je ſwjetſcha njemóžne, dokelež plyn nimaja. Tepjenje ſ elektrizitetu počžina poſtupowacž, ma paſ hiſheće wſchelake wobmyſlowanja; Rumwaſd je n. pſch. w tutym mēžazu poſpny ſ tutym tepjenjom cžiniſ; pſchi tym ſo kóžde mēſtno abo kóžda waſka wot ſpody wohrjewa, ſa powſchittkowne pſchetepjenje zyrkwje to wono njepſchprawja. S tnych druhich tepjenjom je drje te ſ cžoplym powětrom abo lēpje ſ pſchehrěwanjom powětra te najjednorſhe, dokelež njeje ani kapki wody ani rowny trjeba a tež nutſkach w Božim domje ſo njetrjeba nimale ničo pſchetwarjecž a pſchprawjecž a ſa tepidlo móžeſch pſchi tym wužiwacž, ſchtož maſch, tajke tepjenje najnowiſheho ſyſtema ſu ſebi ſaſdžene lěto Roſacžizy natwarile. Firma Theodor Mahr Söhne, Aaden-Berlin, je je natwarila, a to jaſo přenje w Sakſkeji; w druhich krajach paſ je wona hižo na 1000 Božich domow ſ tajkimi tepjenjom wuhotowaſa, ſamo tež hobrſke Bože domy, kaž dom we Wormſu, dom w Aadenje a dr. — Wutepjenje Božeſho doma ſluſcha do naſheho cžaſa a předy abo poſdžiſcho budže ſo kóžda woſada ſa wutepjenje ſwojeſho Božeſho doma poſtaracž dnyrbjecž. Wſchi hoſpodaſſkich wobſtejnoſećach, kaſkež je nětkle mamy, je to wěſo cžežki nadawſ, ale jaſo pſchi zyrkwiniſkich a nabožnych wobſtejnoſećach, kaſkež nětkle ſu, je to nuſne a trēbne naprawjenje. Čžemy ſo nadžijecž, ſo budže tež tym woſadam, kotrejž ſu hacž ſem hiſheće bjes tajkeje naprawy, bórny móžno, ſebi tuto abo tamne tepjenje natwaricž.

Wiſtowanie. S. B. Proſchu hiſheće ras wo tón krotki ſ teju poſlednjeju pſchipoſłaneju kſerluſchow. Red. — R. we R. ſa Rem. — W. w S. la Oſuli.

Samokwity redaktor: ſaraſ Wyracž w Roſacžizach.